

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Marczingós Ügyvédi Iroda (fél címe 2; ügyintéző: dr. Marczingós László ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve(...) I. rendű, II.rendű felperes neve(...) II. rendű, III.rendű felperes neve(...) III. rendű és IV.rendű felperes neve(...) IV. rendű felpereseknek a Dr. Fehér Ügyvédi Iroda (fél címe 1; ügyintéző: dr. Fehér Zsolt ügyvéd) által képviselt alperes neve. (...) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. június 9-én kelt 29.G.42.135/2015/18. számú ítélete ellen a felperesek által 19. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;
kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 25.000 (Huszonötezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget;
kötelezi a felpereseket, hogy az illetékeljegyzési jogukra tekintettel egyetemlegesen fizessenek meg az állam javára, külön felhívásra 160.000 (Százhatvanezer) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperesek elsődleges keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperessel ...-én kötött kölcsönszerződés érvénytelen, mert annak árfolyamkockázatra vonatkozó V.4. pontjában foglalt tájékoztatás nem volt megfelelő. Jogkövetkezményként kérték a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítani úgy, hogy a felpereseknek az alperes részére történt teljes tőkeösszeg 1.960.000 forint visszafizetési, valamint a folyósítás napjától kezdődően a tőke teljes visszafizetéséig az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 301. § (1) bekezdés szerinti késedelmi kamattal megegyező mértékű kamatfizetési kötelezettségük áll fenn. Nem elleneztek a szerződés érvényessé nyilvánítását sem. Kereseti kérelmük jogalapjaként a rPtk. 209. § (1) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését és a 2/2014. PJE határozat 1. pontját jelölték meg. Ezzel kapcsolatban előadták, hogy a szerződéses kikötés és a külön nyilatkozat nem tartalmaz információt arra, hogy az árfolyamváltozás milyen hatást gyakorol a felperesek forintban kifejezett tartozására. Álláspontjuk szerint a tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie arra, hogy a tartozás forintban kifejezett összege az árfolyamváltozás következtében akár felső határ nélkül is megemelkedhet. Ezen információ

birtokában dönthettek volna csak a felperesek megalapozottan a hitelfelvétel körében. Kifogásolták azt is, hogy a szerződéses kikötés nem tartalmaz arra nézve információt, hogy az árfolyamkockázat a kölcsön fedezetére milyen hatást gyakorol. Ezen túlmenően a felperesek mint átlagos fogyasztók számára az alperes által adott árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, abból nem volt megállapítható, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa. Véleményük szerint kifejezetten egymásnak ellentmondó és megtévesztő tájékoztatást adott részükre az alperes az árfolyam változásának kockázatáról.

Másodlagos keresetükben kérték a kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását a rPtk. 200. § (2) bekezdésének első fordulata, az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 210. § (2) bekezdése, 213. § (1) bekezdésének a) és e) pontjai alapján. Jogkövetkezményként kérték a szerződés határhozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítását úgy, hogy a teljes szerződés semmissége folytán a felpereseknek az alperes részére történt teljes tőkeösszeg 1.960.000 forint visszafizetési, valamint a folyósítás napjától kezdődően a tőke teljes visszafizetéséig a rPtk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamattal megegyező mértékű kamatfizetési kötelezettségük áll fenn. Nem ellenezték a szerződés érvényessé nyilvánítását sem. Ezzel kapcsolatban azt sérelmezték, hogy a kölcsönszerződés I.I.1. és I.2.d. pontjának harmadik bekezdése alapján a szerződés nem tartalmazza a folyósított kölcsön összegét, a szerződés tárgyát, amelyre tekintettel a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a kölcsönszerződés semmis. Ezen túlmenően a kölcsönszerződés III. pontja, III.2. pontjának negyedik bekezdése és III.3. pontja alapján az adósok nem ismerték a törlesztések forint ellenértékét, ez nem is számítható ki. A kölcsönszerződés létrejöttének alaki feltétele az írásbeliség. A későbbiekben esedékessé váló törlesztőrészletek összegét előzetesen nem ismerték meg, jóváhagyólag nem írták alá, ezért a kölcsönszerződésben nincs meghatározva a törlesztőrészletek összege. Hangsúlyozták, hogy a perbeli esetben a törlesztőrészletek összege a szerződéskötéskor az adósok előtt ismeretlen volt, azokat előzetesen nem határozták meg, ezért a törlesztőrészletek összege megállapítása szempontjából a perbeli szerződésből hiányzik a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítása. A szerződés nem tartalmaz egyértelmű rendelkezést a törlesztések időpontja tekintetében sem, ezért az a rHpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontja szerint semmis.

A felperesek a ...-án kelt beadványukban kérték annak vizsgálatát, hogy a perbeli szerződés létrejött-e a felek között a rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően, mivel szerződéses akaratuk nem irányult olyan típusú kölcsönszerződés létrehozására, mint amelyre a jelzálogszerződést kötötték, továbbá a szerződéses akaratuk nem terjedt ki olyan kölcsön visszafizetésére forintban meghatározva, amely ténylegesen lehetetlen szolgáltatásnak bizonyult a részükről.

Az alperes az ellenkérelmében kérte a felperesek keresetének elutasítását és perköltségben marasztalásukat. Vitatta valamennyi kereseti kérelem jogalapját.

Hangsúlyozta, hogy a felperesek a kölcsönszerződés megkötése előtt kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, amely alapján tudomásul vették, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról-napra változik, az bármilyen irányban és bármilyen mértékben változhat, ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forintösszege előre nem megállapítható. Az árfolyamkockázat felperes általi viselése nem tisztességtelen, mert az adósok nem csak a kedvezőtlen árfolyamváltozás terheit viselik, hanem a forint esetleges erősödéséből származó előnyöket is élvezték. Hivatkozott arra is, hogy a perbeli kölcsönszerződés V.4. pontjának második bekezdése tartalmazza az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást.

A másodlagos keresettel kapcsolatban kiemelte, hogy a kölcsön összegének meghatározása a szerződés I. pontja szerint CHF-ben, tehát devizában történt. Nem szükséges, hogy maga a folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljen a szerződésben, hanem elég, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva, ezért a deviza alapú kölcsönszerződés nem

ütközik a rPtk. 523. §-ába. A perbeli kölcsönszerződés I.1. pontja egyértelműen meghatározza a szerződés tárgyát. Ezen túlmenően a szerződés tartalmazza a kölcsön összegét, devizanemét, a kamatot, a díjat, az árfolyamkockázatról a tájékoztatást és annak tudomásulvételét. A rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjával kapcsolatban előadta, hogy a kölcsönszerződés I.2. pontja rögzíti a folyósítási feltételeket, mely feltételek teljesítése nem a banktól függ. A szerződésben szerepel a kölcsön összege forintban, továbbá a kölcsön devizaösszeg kiszámításának a módja is, ezzel a tartalommal jött létre a felek között a szerződés. Álláspontja szerint a törlesztőrészletek is megfelelő módon feltüntetésre kerültek a perbeli szerződésben. A kölcsönszerződés III.2. pontja tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat is.

Vitatta továbbá a felperesek elszámolását, mivel megalapozatlan az a felperesi álláspont, hogy a tartozást forintban újra kell számítani.

A Fővárosi Törvényszék ítéletével a felperesek keresetét elutasította és kötelezte, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 15 napon belül 63.500 forint perköltséget.

Az ítélet jogi indokolása szerint a felperesek keresetét a rPtk. 209. § (1)-(4) bekezdései, 209/A. § (2) bekezdése, 205. (1) és (3) bekezdése, a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) és e) pontjai, 210. § (2) bekezdése, 78. § (1) és (4) bekezdései, a 2/2014. PJE határozat 1. pontja és 6/2013. PJE határozat 3. pontja alapján bírálta el. Kiemelte, hogy a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előre látható, hogy a forint árfolyama milyen nagy mértékben fog elmozdulni a CHF-hez képest, az elmozdulásnak még az arányait sem lehetett előre látni és ez nem is volt elvárható a bankoktól, hogy ilyen típusú tájékoztatást adjanak az ügyfeleknek.

A felperesek Bankszövetségének megtévesztő tájékoztatójával kapcsolatos érvelésének körében rámutatott arra, hogy ez korábbi, mint a felperesek árfolyamkockázatra történő tájékoztatása, továbbá a peres felek közötti szerződés érvénytelenségének elbírálásának szempontjából nem bír relevanciával.

A peres felek közötti szerződés érvényessége-érvénytelensége tekintetében a felperesek által ...-án aláírt, általuk tudomásul vett kockázatfeltáró nyilatkozatban, valamint a kölcsönszerződés V.4. pontjában foglaltaknak van jelentősége. A két tájékoztatásban foglaltakat külön-külön is, de együttesen is vizsgálva a szavak általánosan elfogadott jelentése és a szöveggörnyezet alapján az átlagos, figyelmesen olvasó fogyasztó számára egyértelműen felismerhető volt a devizaelszámolású kölcsönszerződésekből eredő árfolyamkockázat fennálltakor annak korlátlan mértéke. A perbeli szerződés esetén a devizaárfolyam elmozdulásának kockázatáról szóló tájékoztatás nemcsak alaki és nyelvtani szempontból volt világos és egyértelmű, a szerződés és az árfolyamkockázatot feltáró nyilatkozat egyértelműen rögzítette a devizaelszámolású szerződések kockázatát, illetve az árfolyamok elmozdulásának következményeit, külön felhívás vonatkozott az EUR, valamint a CHF esetében. A perbeli esetben a felperesek a kapott tájékoztatás alapján reálisan nem juthattak arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázat nem valós, az korlátozott mértékű. Nem értett egyet azon felperesi hivatkozásokkal, hogy a „jelentős mértékben” egy korlátozott növekedést, a „bármilyen mértékben” pedig korlátlan változást jelent. A korlátozott kockázatvállalásnál ugyanis akár összegében, akár százalékban meghatározott mértékét kellett volna feltüntetni a kockázat maximális mértékére vonatkozóan. Ilyen azonban a peres felek közötti szerződésben nem került rögzítésre. Erre figyelemmel mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind pedig a szerződés V.4. pontja alapján a felpereseket az árfolyamváltozás kockázata korlátozás nélkül terhelte. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felek közötti szerződésben megfelelő közérthető tájékoztatást nyújtottak a felperesek részére az árfolyamkockázatról. Az alperestől az nem volt elvárható, hogy a szerződéses időszak egészére előre meg tudja állapítani az árfolyamváltozás mértékét és a felperesek törlesztésére gyakorolt hatását. A szerződés V.4. pontjából és a kockázatfeltáró nyilatkozatból az átlagfogyasztó egyértelműen meg tudja állapítani, hogy a perbeli szerződéses konstrukció esetében

árfolyam emelkedésből eredő többletfizetési kötelezettség áll fenn, amely kockázatot jelent. A külön lapon rögzített tájékoztatásból az is egyértelműen megállapítható, hogy az árfolyam emelkedésből eredő kockázatokat a felpereseknek kell viselniük. Az alperes által nyújtott tájékoztatás kellő mértékű volt, ezért a szerződés érvénytelensége, tisztességtelensége nem állapítható meg az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást hiánya, nem kellő mértéke miatt.

A perbeli deviza alapú kölcsönszerződés megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában írt követelményeknek, mivel az tartalmazza a kölcsön összegét forintban, amely 2.000.000 forint, és a kölcsönösszeg devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában a folyósításkor irányadó árfolyam figyelembevételével. Az a tény, hogy a folyósítás napja a szerződésben nem került napra pontosan meghatározásra, nem jelenti azt, hogy a forintösszeg CHF összege nem számítható ki. A felek a szerződésben egyértelműen megállapodtak abban, hogy a törlesztőrészletek összegének számítására az esedékesség napját megelőző napon érvényes devizaeladási árfolyam alkalmazásában állapodtak meg, amely az esedékesség napját megelőző napon érvényes utolsó árfolyamot jelenti. Nem találta megalapozottnak a felperesek rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított keresetét sem, mivel a szerződésben kiszámítható módon szerepel a törlesztőrészletek összege és a törlesztési időpontok, rögzíti mindazokat az adatokat, amelyek alapján a törlesztőrészletek összege az egyes törlesztőrészletek esedékességekor pontosan meghatározható.

A felperesek a bíróság felhívására akként nyilatkoztak, hogy a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereseti kérelmet nem kívánnak előterjeszteni, ezért bizonyítást e körben nem folytatott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek nyújtottak be fellebbezést, amelyben kérték elsődlegesen annak megváltoztatásával kereseti kérelmüknek történő helyt adást, másodlagosan a rPtk. 252. § (3) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, valamint az alperes perköltségben marasztalását.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte és téves jogértelmezéssel jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek kereseti kérelme alaptalan, ezért a döntés megalapozatlan.

Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás körében az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, mivel a Bankszövetség tájékoztatójával kapcsolatban előadottakat nem bírálta el, a hivatkozott uniós irányelveket és döntéseket figyelmen kívül hagyta. Annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a szerződésben foglalt tájékoztatás nem azonos tartalmú. Változatlanul állították, hogy a szerződéses rendelkezésből semmilyen konkrét tájékoztatás nem olvasható ki, csak lehetőségeket vet fel, azt a figyelmeztetés semmiképpen nem tartalmazza, hogy a kockázatviselés korlátlan. Az elsőfokú eljárásban azért kérték, hogy a bíróság vegye figyelembe azt, hogy a tájékoztatás folyamatában – a Bankszövetség tájékoztatója, a kockázatfeltáró nyilatkozat és a kölcsönszerződés V.4. pontja – három egymásnak ellentmondó nyilatkozat található. E körben idézték a hitelközvetítő 2016. március 23-i tárgyaláson tett tanúvallomását. Az okirati bizonyítékok és a tanú vallomása alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes a felpereseket mint átlagos fogyasztókat önmagával és folyamatában is ellentmondásos, így megtévesztő módon tájékoztatta az árfolyamkockázatról. Az írásba foglalt szerződésből az állapítható meg, hogy a felpereseket az árfolyamkockázat csak korlátozott mértékben terheli. Mindezek alátámasztásaként hivatkoztak a 2/2014. PJE határozatra. A nem megfelelő tájékoztatásnak az a jogkövetkezménye, hogy a szerződés semmis, jogkövetkezményként annak érvényessé nyilvánítását vagy hatályossá nyilvánítását teszi lehetővé. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a tisztességtelenség vizsgálata körében a 93/13/EGK

irányelvben foglaltakat sem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezzel kapcsolatban idézett a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.254/2015/4/I. számú közbenső ítéletéből.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében azt állapította meg, hogy a szerződés megfelelt a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában írt követelményeknek, ez a megállapítás azonban ellentétes a 6/2013. PJE határozattal és a szerződéskötéskor hatályos rPtk. 231. §-ának rendelkezéseivel. Az elsőfokú bíróság teljesen téves álláspontra helyezkedett, amikor a forintkölcsönről azt állapította meg, hogy annak deviza értéke kiszámítható, mivel a lényeg ebben az esetben nem a kiszámíthatóságon, hanem a meghatározottságon van, ugyanakkor a forintban meghatározott kölcsönösszeg nem tekinthető más pénznemben meghatározottnak, így teljesíthető devizában, ezért amennyiben a kölcsön összege forintban került meghatározásra, a szerződés nem tekinthető devizakölcsönnek.

A kölcsönszerződés törlesztésére nézve a III.1., III.2. pontjának negyedik bekezdése, III.3. pontja tartalmaz rendelkezéseket. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a kölcsönszerződés III. pontja alapján nem állapítható meg a törlesztőrészletek összege, mert a devizában meghatározott kölcsön összege nem ismert a szerződéskötéskor, mivel forintban meghatározott kölcsönről van szó. A perbeli esetben a törlesztőrészletek összege a szerződéskötéskor az adósok előtt ismeretlen volt, azokat előzetesen nem határozták meg, így a törlesztőrészletek összegének megállapítása szempontjából a perbeli szerződésből hiányzik a felek kölcsön és egybehangzó akaratnyilvánítása. Mindezek alátámasztásaként hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.156/2015/5. számú ítéletében és a 2/2010. PK vélemény 6.a) pontjában foglaltakra.

A perbeli esetben a felperesek szakértővel azt kívánták bizonyítani, hogy a szerződés nem deviza alapú.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását annak helyes indokaira és az általa az elsőfokú eljárásban előadottakra tekintettel, valamint a felperesek másodfokú perköltségben marasztalását.

A felperesek a fellebbezésüket azzal egészítették ki, hogy kérték a jelen per tárgyalásának a felfüggesztését az 1952. évi III. törvény (rPp.) 152. § (2) bekezdése alapján az Európai Unió Bírósága (EUB) előtt C-483/16., C-51/17., C-38/17. és C-118/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

A Fővárosi Ítéltábla a 2017. október 31-én tartott tárgyaláson a 10.Gf.40.156/2017/5. számú végzésével a per tárgyalását az EUB előtt C-483/16. és C-51/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig felfüggesztette.

A felfüggesztést követően folytatódó másodfokú eljárásban a felperesek kifogásolták, hogy a hitelező képviselőjében ... adott tájékoztatást, ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából nem lehet megismerni, hogy mely feltételeket tárgyalták meg egyedileg a felek. Az ÁSZF-ben lévő deviza konstrukció tartalma, annak okozata és mechanizmusa sem ismerhető meg. Az elsőfokú bíróság által elbírált kockázatfeltáró nyilatkozat a rHpt. 203. § (4) bekezdésében meghatározott deviza hitelezéssel kapcsolatos kötelező tájékoztatás volt, azaz nem a perbeli jogügylet jellemzőire vonatkozott. Hivatkoztak az EUB C-117/18. számú ítéletére, amely szerint az ún. különmű árfolyamok alkalmazásának semmissége nem vonható kétségbe, az az egész szerződés semmisségét okozza. Kiemelte, hogy a jelen ügyben alkalmazni kell az EUB C-51/17. szám alatti határozatában foglaltakat. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás körében nem állapította meg a deviza konstrukció okozatosságát,

mechanizmusát, így nem volt képes azt deklarálni, hogy a banki termékben megjelenő feltételrendszer egyezik-e a Kúria által felhívott értékállandósági kikötéssel vagy sem.

A felperesek a keresetükben helyesen jelölték meg az érvénytelenség jogcímeiként a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) és e) pontjait. Változatlanul az az álláspontjuk, hogy nincs olyan feltétel, amely alapján a 2.000.000 forint átszámítható lenne CHF-re.

A felperesek változatlanul azt állítják, hogy a felek egyedileg megtárgyalták a meghatározott forint kölcsönösszeget, melynek szolgáltatására a hitelező a rPtk. 523. § (1) bekezdése alapján vállalt kötelezettséget. Ugyancsak egyedileg megtárgyalt volt az a feltétel, hogy az adós milyen futamidő alatt vállalja a tartozását megfizetni a tőke kamat kapcsán. A hitelező nem biztosította az okirat előzetes megismerhetőségét, ezért a felperesi oldal azt állítja, hogy az irat nem az általa megtett jognyilatkozat írásba foglalását jelentette, hanem egy blanketta ajánlat jelleggel történt előzetes megfogalmazását. Álláspontjuk szerint figyelembe kellett volna venni, hogy az értékállandósági kikötés szöges ellentétben áll az okirat tartalmával. E kikötés alkalmazásával a szolgáltatás teljesítésekor irányadó MNB árfolyamon kell számítani a szerződés fő tárgyát képező CHF-et, mely kapcsán e CHF-hez igazodik az adós ellenszolgáltatása. Az okirat azonban nem ezt az árfolyamot alkalmazza, a banki vételi árfolyam alkalmazása azonban semmis. A felperesek tényállítása az, hogy ilyen CHF nem került megtárgyalásra, illetve senki nem adott e körben tájékoztatást. Állították, hogy a jelen jogvita tárgyát képező okirat tartalma nem egyeztethető össze a 6/2013. PJE határozatban foglaltakkal.

A vételi- és eladási árfolyamok alkalmazása a devizakölcsönhöz társítható logikailag, azonban az okirat rendelkezései nem devizakölcsönt írnak körül.

A szerződéses főszolgáltatás kapcsán az alperes az ÁSZF szerint állítja a devizaösszeget, míg a felperesek egyedileg megtárgyaltan állítják a forintösszeget, a rPtk. 205/C. § alapján kerül összevetésre a két feltétel. Mivel a különmemű árfolyamok alkalmazása semmis, ahhoz hatály nem fűződhet, ezért a 2.000.000 forintból nem számítható ki a devizaösszeg. A felperesi jogállítás szerint a felek nem voltak képesek egyértelműen meghatározni a szerződés fő tárgyát, a szolgáltatandó kölcsönösszeget, ez pedig a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) és e) pontjai szerinti semmisséget okoz szankciós jelleggel.

Kérte az ítéletábrát, hogy először az EUB C-118/17. szám alatti ítélet tartalma mentén kísérelje meg értelmezni azt az előállott helyzetet, hogy a deklarált semmisségi ok a DH törvények mentén nem orvosolt és nem is orvosolható a felperes akaratával szemben.

A felperesek jogi képviselője a 11. sorszámú beadványában hangsúlyozta, hogy az EUB ítéletei mentén a semmisségi okok, a tisztességtelenség levezethető az okiratok mint bizonyítási eszközök tartalmából, illetve a szerződéskötési gyakorlatból is. Álláspontja szerint nem az a per tárgya, hogy a bizonyítási eszköz tartalma jelenti-e a szerződéses tartalmat vagy sem, hiszen az EUB C-51/17. szám alatti ítélete elég egyértelműen utal arra, hogy a szerződéskötés folyamatának jogi tényeiből kell levonni a következtetést a tisztességtelenségre. Ebből eredően, bármi is a szerződéses tartalom, a kellő tájékoztatás hiánya a deviza konstrukció semmisségét okozza. A per tárgya így az, miként szükséges az érvénytelenség jogkövetkezményét orvosolni.

A felperesek további nyilatkozatukban a kereset ténybeli alapjaként előadták, hogy az alperes ÁSZF-et tartalmazó írásbeli ajánlatot tett, az írásbeli ajánlat előterjesztését megelőzően a felek egyedileg megtárgyalták a kölcsön meghatározott forintösszegét, illetve a fogyasztó által választott futamidőt. Az alperes az ajánlatot közölte a felperessel, aki az okiratot a birtokába vehette, az abban foglaltakat megismerhette, mivel a felperes az okiratot aláírta, így ezzel igazolta az ÁSZF elfogadását. A fentiekből következően a bíróság alappal vizsgálhatja a szerződéses irat tartalmát létrejött szerződésként. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az adott feltétel ne lenne semmis, és egyáltalán bármilyen kötelelem fakadhatna e rendelkezésekből. A felperesek kijelentik, hogy az írásbeli ajánlaton túlmenően egyéb feltétel megismerése nem állt módjukban, így csak a közjegyző által készített okirat szerinti tartalom képezheti a szerződés tárgyát.

Megismételte azt az álláspontját, hogy a hitelező által a folyósításkor alkalmazott vételi árfolyam tisztességtelen, ezért a jogvita tárgyát nem az képezi, hogy a szerződéses rendelkezések semmisek-e, hanem az, hogy orvosolt-e a jogalkotó által a semmisség vagy sem.

A kockázatfeltárás körében hivatkozott a Kúria 2/2014. PJE határozat 3. pontjához fűzött indoklásra, továbbá előadta, hogy a tájékoztatás elégtelensége miatt a teljes deviza konstrukció kiesik a szerződésből.

Az alkalmazott anyagi jog körében hivatkozott a 93/13/EGK irányelv (Irányelv) 6. cikk (1) bekezdésére, az EUB C-397/11., a C-260/18., a C-618/10., a C-26/13., a C-118/17. és a C-70-179/17. szám alatti határozatokra.

A felperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta és a rendelkezésre álló bizonyítékok rPp. 206. § (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelésével hozta meg a keresetet elutasító döntését.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére nincs ok, mivel az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához a bizonyítási eljárást teljeskörűen lefolytatta, a bizonyítási eljárás kiegészítésére, megismétlésére nincs szükség. A felperesek álláspontjával szemben nem szakkérdés annak eldöntése, hogy a perbeli kölcsönszerződés deviza alapú vagy nem deviza alapú kölcsönszerződés, ezért igazságügyi szakértő kirendelésére sincs szükség.

Eljárási szabálysértés hiányában a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálta.

A jelen másodfokú eljárás tárgyát a felperesek fellebbezésére tekintettel kizárólag annak vizsgálata képezte, hogy az alperes a perbeli kölcsönszerződéssel kapcsolatban az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak eleget tett-e, továbbá a perbeli kölcsönszerződés tartalmazza-e a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban foglaltakat.

A deviza alapú kölcsönszerződések elterjedésekor az egyes jogszabályok részben eltérő módon definiálták a deviza alapú kölcsön fogalmát. A 6/2013. PJE határozat – amelynek alkalmazása a bíróságok számára kötelező – 1. pontjához fűzött indoklás szerint devizakölcsön az, ahol a pénztartozás kirovó pénzneme nem forint. Jellemzője, hogy az adós olyan konstrukcióban szerezte meg idegen pénz időleges használatának a jogát, amelyben a kirovó és a lerovó pénznem eltér. Ez azt jelenti, hogy a felek a pénztartozást úgy határozzák meg, hogy az adós az esedékességkor annyit fog forintban fizetni (leróni), amennyi megegyezik a szerződésben kirótt pénztartozással. Jogsabályi tilalom hiányában a felek szabadon határozhatják meg a kirovó pénznemet. A deviza alapú kölcsön is devizakölcsön, mivel a tartozás devizában van meghatározva, ugyanakkor a hitelező a kölcsönt forintban köteles folyósítani, az adós pedig forintban köteles törleszteni, tehát mind a hitelező, mind az adós a devizában kirótt pénztartozását forintban rója le.

A deviza alapú kölcsön lényege, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban kerül sor. A tartozás devizában van megállapítva, az adós forintban teljesítendő fizetési kötelezettsége ezért a forint erősödésétől, gyengülésétől függ. A devizában meghatározott kölcsönért az adósnak a forint gyengülése esetén többet kell visszafizetnie, terhei növekednek, míg erősödése esetén kevesebbet, terhei csökkennek. A hitelező helyzetére ugyanakkor az árfolyam változása nem hat ki, hiszen az adós általi visszafizetésekor forintban ugyanolyan értékű devizához jut, mint amennyit folyósított.

A deviza alapú kölcsönszerződés megkötésekor a kölcsönvevő szándéka arra irányult, hogy forintban jusson a kölcsönhöz és tartozását is forintban fizesse vissza, kamatfizetési kötelezettsége ugyanakkor a szerződéskötés idején jellemző forintkölcsönre irányadó kamatnál jelentősen alacsonyabb legyen. Ezen elvárásnak felelt meg a deviza alapú hitelezés konstrukciója, melynek alapjául a rPtk. 231. §-ának szabályai szolgáltak.

A fentiekből következően a perbeli esetben a peres felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, mivel a kölcsönszerződés I. pontjában a pénztartozást svájci frankban (kirovó pénznemben) határozták meg.

A Fővárosi Ítéltábla a peres felek nyilatkozatai és a rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetése alapján azt állapította meg, hogy az alperes által a felperesek részére átadott „kölcsönszerződés” elnevezésű okirat átolvasását követő aláírásával és az alperes képviselőjének történő átadásával a felperesek azt juttatták kifejezésre, hogy az okiratban rögzített tartalommal – az alperes által egyoldalúan, előre meghatározott szerződési feltételekkel – kívánnak kölcsönszerződést kötni, az alperes pedig azzal, hogy ő is aláírta a szerződést és átadta a felpereseknek, ugyancsak azt juttatta kifejezésre, hogy az okiratban rögzített tartalommal kíván kölcsönszerződést kötni, a felek kölcsönös és egybehangzó szerződéses akaratának ily módon történő kifejezésével a kölcsönszerződés a felek által aláírt okiratban foglalt tartalommal jött létre. A kölcsönszerződés létrejöttét a felperesek a Gf/17. sorszámú előkészítő iratukban már maguk sem vitatták, ugyan közjegyző által készített okiratra hivatkoztak, jelen ügyben azonban ilyen nem készült, az iratok között csak a peres felek által aláírt kölcsönszerződés szerepel.

A rPtk. 523. § (1) bekezdése szerint kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni. Kölcsönszerződés esetén tehát a szerződés tárgyát az a kölcsönösszeg jelenti, amelyet a hitelező szolgáltatásként köteles az adós rendelkezésére bocsátani, illetve amelyet az adós ellenszolgáltatásként köteles visszafizetni a hitelezőnek. A kölcsön összegét az adós hiteligényén kívül több körülmény – köztük az adós hitelképessége, ezzel összefüggésben vagyoni, jövedelmi, pénzügyi helyzete, a fedezetként szolgáló dologi és személyi biztosítékok értéke – is befolyásolja. E körülmények vizsgálata, tisztázása érdekében pedig nyilvánvalóan elengedhetetlenül szükséges az, hogy a kölcsönösszeg nagyságát illetően a felek a szerződéskötést megelőzően egyeztetéseket, tárgyalásokat folytassanak és azok eredményének megfelelően lényegében egy alkufolyamat végén állapodjanak meg a kölcsön összegében. Mindebből az következik, hogy a kölcsönszerződés tárgyát, a kölcsön összegét tartalmazó szerződési feltételt egyedileg megtárgyalt szerződési feltételnek kell tekinteni, abban az esetben is, ha egyébként a kölcsönszerződés a hitelező által egyoldalúan, az adós közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltételekkel jön létre.

A 6/2013. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolásból következően az alperes által alkalmazott ÁSZF deviza alapú hitelezésre vonatkozó rendelkezései nem minősültek sem a szokásos szerződéskötési gyakorlattól, sem az adott szerződéstípusra vonatkozó rendelkezésektől lényegesen eltérő kikötésnek. Arra nézve sem merült fel adat, hogy a felek szerződéses jogviszonyában korábban alkalmazott kikötésektől eltértek volna. Mindezekből az következik, hogy a szerződéskötést megelőzően a felperesek az alperes ÁSZF-ét megismerhették és a szerződés aláírásával írásban kifejezetten elfogadták, tudomásul vették, a rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése miatt az alperes ÁSZF-e a kölcsönszerződés részévé vált, ehhez a rPtk. 205/B. § (2) bekezdésében előírt követelmények teljesülésére nem volt szükség.

A felperesek fellebbezésével kapcsolatban azzal egyetértett a Fővárosi Ítélőtábla, hogy a peres felek között létrejött kölcsönszerződés nem jelenti azt, hogy az adott feltétel ne lehetne semmis, ehhez azonban az szükséges, hogy annak jogszabályban előírt feltételei fennálljanak.

A felperesek elsődleges keresetükben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelenségét állították.

A rPtk. 209. § (1) bekezdésének rendelkezéséből következően az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel nem minősülhet tisztességtelennek. Az Irányelv 4. cikk második bekezdését átültető rPtk. 209. § (5) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó törvényi rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.

Az EUB C-26/13. számú ítélete szerint az irányelv 4. cikkének második bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lenni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó, a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Azt kell megállapítani, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján nemcsak felismerni képes a külföldi pénznem eladási és vételi árfolyama között a pénzpiacra általánosságban megfigyelt különbség fennállását, hanem képes-e értékelni is a végső soron általa megfizetendő törlesztőrészek kiszámítására alkalmazott eladási árfolyam alkalmazásának rá nézve esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is, így az általa felvett kölcsön teljes költségét. Ugyanezen határozatban az EUB úgy foglalt állást, hogy a „szerződés elsődleges tárgyát”, vagyis „főszolgáltatást” megállapító szerződési feltételeknek azok tekintendők, amelyek a szerződést jellemző szolgáltatást határozzák meg.

A 6/2013. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződések jelleg adó sajátossága többek között az, hogy e szerződés típusnál az adós az adott időszakban irányadó forintkölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, amiből következően ő viseli az árfolyamváltozás hatásait. Önmagában azonban az, hogy az árfolyamkockázat viselésének szabályai a főszolgáltatás körébe tartoznak, nem zárják ki ezen szerződési rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatát, abban az esetben, ha e rendelkezések nem világosak, nem érthetőek, figyelemmel a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásokra is.

Az EUB által a C-26/13. számú ítéletben kifejtettekből is következően a nemzeti bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és amennyire csak lehetséges, az adott területen alkalmazandó Irányelv szövegének és céljának megfelelően értelmezni oly módon, hogy az Irányelv által követett céllal összhangban álló eredményre jusson, kivéve ha az contra legem jogértelmezéshez vezetne. A magyar jog 2009. május 22-e előtti szabályából nem vezethető le, hogy a nem megfelelően átültetett Irányelv érthetőségre, világosságra vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak, ezért az Irányelv alapján kell a vonatkozó rendelkezéseket értelmezni.

Az EUB C-51/17. számú ítéletében foglaltak szerint a pénzügyi intézmények számára kötelező elegendő tájékoztatást nyújtani a kölcsönfelvevő számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak

alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétel szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit. A határozat indokolása szerint a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották.

Mindebből az következik, vizsgálni szükséges, hogy az adott konstrukció egyik lényegi eleme, az árfolyamkockázat fogyasztók általi viselése világos, érthető szerződési feltétel volt-e.

A perbeli szerződés deviza alapú kölcsönszerződés, azaz deviza szerződésnek minősül, ezért alkalmazni kell a rHpt.-nek a kockázatteltáró nyilatkozatra vonatkozó szabályait, amely jelen esetben a rPtk. 205. § (3) bekezdése szerinti általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettség mellett konkrét tájékoztatási kötelezettséget írt elő az alperes számára, azaz a pénzügyi intézménynek fel kellett tárti a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfélnek az aláírásával kellett igazolnia; továbbá a kockázatteltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre [rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdések]. Az Irányelv 4. cikk (1) bekezdése és az azt átültető rPtk. 209. § (2) bekezdése szerint egy szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélésakor a szerződés megkötésére vezető minden körülményt – így a kapott tájékoztatást is – figyelembe kell venni. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a rPtk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani. Amennyiben tehát a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatteltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt – az ellenkező bizonyításáig – úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie. A pénzügyi intézménynek kell bizonyítania, hogy a fogyasztó tájékoztatása ilyen módon megtörtént. Amennyiben azonban az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető, illetve érthető, fennállnak a szerződés tisztességtelensége megállapításának a feltételei. A nem megfelelő tájékoztatás tényét és azt, hogy ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és érthető, a fogyasztónak kell bizonyítania (2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolás).

A fentiekből következően önmagában az, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései egyértelműen és világosan tartalmazzák a kirovó és a lerovó pénznem megjelölését, valamint azt a konkrét működési mechanizmust, amelyen keresztül a kirovó pénznem deviza árfolyamának változása a fogyasztó által lerovó pénznemben teljesítendő törlesztőrészletek összegére hat, nem jelenti azt, hogy ezek a szerződési feltételek az árfolyamkockázat tekintetében is világosak és érthetőek, a fogyasztó számára az árfolyamkockázat valós tartalmára nézve is világos és érthető tájékoztatást tartalmaznak. Ehhez az is szükséges, hogy megállapítható legyen, a szerződéskötést megelőzően a fogyasztó az árfolyamkockázatról olyan tartalmú tájékoztatást kapott a pénzügyi

intézménytől, amelynek alapján az árfolyamváltozás rá nézve gazdaságilag hátrányos következményeit is értékelni tudta. A pénzügyi intézmény által adott tájékoztatásból tehát ki kell tűnnie, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, az árfolyamváltozás lehetősége valós, így a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az EUB sem állított fel a fentieknél szigorúbb követelményrendszert az árfolyamkockázatról történő tájékoztatással összefüggésben, erre a felperesek által felhívott EUB által hozott ítéletekből sem vonható le eltérő következtetés.

A felperesek a kölcsönszerződés megkötését megelőzően ...-án külön kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, amelyben a pénzügyi intézmény többek között arról tájékoztatta a felpereseket, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról-napra változik, bármilyen irányban és mértékben változhat, amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A tájékoztatásra figyelemmel a felperesek annak aláírásával úgy nyilatkoztak, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértették, a felmerülő kockázatot viselik.

A peres felek ...-én írták alá a perbeli kölcsönszerződést, amelynek V.4. pontja az árfolyamkockázattal, annak viselésével kapcsolatban ugyancsak tartalmaz tájékoztatás. Ennek értelmében a felperesek a szerződés aláírásával tudomásul vették, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata; kijelentették, hogy tudomásuk van arról, a jelen szerződés futamideje alatt, a folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest, a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet; tudomásul vették, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik; kijelentették, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték.

A felperesek fellebbezésben tett állításával szemben a külön kockázatfeltáró nyilatkozat és a kölcsönszerződés V.4. pontja nincs ellentmondásban egymással, mind a kettő felhívja a figyelmet a változásra, arra, hogy a változás akár pozitív, akár negatív irányú is lehet.

A fenti tájékoztatástól eltérő vagy azzal ellentétes tartalmú tájékoztatás megtörténtét az elsőfokú eljárásban tanúként meghallgatott hitelközvetítő tanúvallomása sem tartalmazott. A tanúvallomásból nem vonható le az a következtetés sem, hogy a hitelügyintéző konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást adott volna a felpereseknek.

A konkrét, megfelelő tájékoztatással szemben a Bankszövetség tájékoztatója nem tekinthető olyanoknak, amelynek alapján a felperesek alappal feltételezhették, hogy a szerződésben feltárt kockázat nem valós, bekövetkezése nem reális. A Bankszövetség által kiadott nyilatkozat általános tartalmú. Ezen túlmenően a perbeli szerződéshez kapcsolódóan a felpereseknek adott tájékoztatásra tekintettel közömbös és irreleváns, hogy a Bankszövetség, amely a konkrét szerződésnek nem alanya, az árfolyamkockázat várható alakulását illetően milyen álláspontot foglalt el.

A fent kifejtettekből az következik, hogy a perbeli esetben a külön kockázatfeltáró nyilatkozatban és a kölcsönszerződés V.4. pontjában foglalt tájékoztatás a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, a 6/2013 PJE határozat 3. pontjában, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában meghatározott

követelményeken kívül az EUB C-26/13. számú ítélet 70-75. pontjaiban és az EUB C-51/17. számú ítélet 74-78. pontjaiban felállított követelményrendszernek is megfelel, mert a keresettel támadott szerződési feltételben foglalt tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára átlátható volt az, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeiket az árfolyamváltozás hogyan érinti, abból érthető és világos kellett legyen, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, ami a törlesztőrészleteken kívül a teljes hátralévő tőketartozás forintban kifejezett összegét is növeli, az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őket terheli, a kockázatvállalásnak nincs felső határa.

Mindezek figyelembevételével az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást akként, hogy az alperes a törvényi kötelezettségének eleget tett, a könnyen áttekinthető kockázatfeltáró nyilatkozat és a kölcsönszerződés V.4. pontjában foglaltak alapján, melynek tudomásulvétele vonatkozásában az írásbeli alakítás teljesült az okiratok felperesek általi aláírása folytán, a tájékoztatás pedig a fent kifejtettek szerint megfelelőnek minősült, ezért a tájékoztatás tisztességtelenségére a felperesek alaptalanul hivatkoztak.

Az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét előíró feltétel a szerződés III. pontjában szerepel alapvetően, mert a kockázat a folyósított kölcsön CHF-ben történő kiszámításában és a törlesztőrészlet összegének meghatározásában jelentkezik. Mind a két feltétel a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1. tv.) 3. § (2) bekezdésének rendelkezéséből következően módosult, mert mindkét feltételben az árfolyamrés helyébe a Magyar Nemzeti Bank árfolyamának alkalmazása került a jogszabály erejénél fogva és ex tunc hatállyal. Az előbbi feltételek tisztességtelensége az EUB C-51/17. számú ítélet 2. kérdésre adott válaszából következően nem vizsgálható, mivel az EUB úgy foglalt állást, hogy az irányelv 1. cikk (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy ezen irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe. Mindebből az következik, hogy a Magyar Nemzeti Bank árfolyam alkalmazását tartalmazó, azt előíró feltételek tisztességtelensége nem vizsgálható.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a perbeli kölcsönszerződés megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban előírt tartalmi követelményeknek.

Az 1/2016. PJE határozat 1. pontja – összhangban a 6/2013. PJE határozat III.2. pontjával – kimondja, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelményeknek, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is – a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította, hogy a perbeli szerződés tartalmazza annak tárgyát. A szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a kölcsön összege 2.000.000 forint, a kölcsön összegének devizában (CHF) való meghatározása a kölcsön folyósításának napján érvényes, a bank által alkalmazott devizavételi árfolyamon történt. A szerződő felek tehát meghatározták a kölcsön lerovó pénznemét és megállapodtak abban, hogy a hitelezők a folyósítási feltételek teljesülését követően a kölcsönt forintban folyósítják.

Miután a felperesek teljesítették a folyósítási feltételeket, a bank ...-jén folyósította a kölcsönt. A szerződéskötés napján nem lehetett előre látni, hogy a felperesek mikor fogják teljesíteni a folyósítási feltételeket, ebből adódóan a szerződő felek nem tudták pontosan meghatározni, hogy a hitelező mikor folyósítja a kölcsönt a felpereseknek, így azt sem tudták rögzíteni, hogy a folyósítás napján mennyi lesz a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyam. Annak viszont nem volt akadálya, hogy a kölcsönszerződésben rögzített módon határozzák meg, hogy a kölcsön folyósításakor a kölcsön összegének CHF-ben való megállapítása hogyan történjen. A szerződés érvényességéhez elegendő volt azoknak az adatoknak a rögzítése, melyek felhasználásával pontosan kiszámítható volt a forintban meghatározott kölcsönösszeg CHF-ben kifejezett egyenértéke a kölcsön folyósításakor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

A perbeli kölcsönszerződés nem sérti a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat sem. Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően a Kúria az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában foglalt állást abban a kérdésben, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is – kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztőrészletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat, és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztőrészletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztőrészletek esedékességekor pontosan meghatározható. Nem érvényességi kelléke ugyanakkor a szerződésnek, hogy tételesen tartalmazza a törlesztőrészletek összegét akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben, mint ahogy az sem, hogy rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. Az irányadó átszámítás időpont ugyanis – a felek eltérő rendelkezése hiányában – ipso iure a törlesztés(ek) napjában rögzül a rPtk. 231. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel.

A perbeli kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztőrészletek számát (180), a törlesztési időpontokat (havonta, minden hónap 4. napja) és kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészletek összegét. A kölcsön ügyleti kamata évi 5,99%, a kezelési költség 0%, azaz a hiteldíj évente 5,99% volt. A kölcsön devizaösszege a szerződés aláírásakor a hitelező által alkalmazott devizavételi árfolyamon számítva 13.148 CHF volt, ennek 5,99%-a, 787,5 CHF (az egy évi hiteldíj összege), az 1/12 része pedig 65 CHF, ez a törlesztőrészlet összege a türelmi idő alatt, tehát a futamidő első 100 hónapjában és ugyanez az összeg szerepel törlesztőrészletként a kölcsönszerződés aláírásának napján alkalmazott devizaeladási árfolyam figyelembevételével.

A szerződő felek megállapodása értelmében a futamidő első 100 hónapjában csak a hiteldíjat kellett a felpereseknek megfizetni, a türelmi idő lejártát követően havonta kellett a tőkét törleszteniük, egyenletes törlesztéssel. Az egyenletes törlesztés közismert, azt jelenti, hogy a türelmi idő leteltét követően a tőketartozást a futamidőből még hátralévő idő alatt egyenlő havi összegekben kell visszafizetni.

A felperesek a fellebbezésük kiegészítésében kiemelt jelentőséget tulajdonítottak az EUB C-118/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozatnak, amely a szerződés érvénytelenségének bíróság általi orvoslására vonatkozik. Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntése és a másodfokú bíróság ezzel egyező jogi álláspontja miatt az érvénytelenség jogkövetkezményéről ebben az eljárásban nem kellett határozni, ezért a jelen eljárásban az EUB döntésének nincs relevanciája.

A felperesek által hivatkozott további EUB ítéleteknek sincs relevanciája jelen perbeli jogvita elbírálása szempontjából, mert nem az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét előíró, a felperes törlesztőrészeinek mértékét befolyásoló szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatosak.

A 2/2010 (VI. 28.) PK vélemény 4.a) és b) pontjaiban foglaltakra is figyelemmel, nem volt megállapítható, hogy a felperesek által állítottakon kívül olyan további semmisségi ok állna fenn – ahogy arra az elsőfokú bíróság is helytállóan hivatkozott –, amelyet a bíróságoknak hivatalból kell észlelnie, és amelyről a feleket az 1/2005. (VI. 15.) PK véleményben foglaltak szerint tájékoztatnia kell annak érdekében, hogy esetleges jognyilatkozataikat megtehessék. A tájékoztatási kötelezettség esetleges megsértéséből eredő semmisség megállapítása érdekében a bíróság hivatalból nem folytathat le bizonyítást [2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4.a) pont]. Ezzel összhangban foglalt állást az EUB a C-51/17. számú ügyben, amelynek 5. pontjában akként rendelkezett, hogy az irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak a felperesként eljáró fogyasztó helyett hivatalból figyelembe kell venni valamely szerződési feltétel adott esetben tisztességtelen jellegét, amennyiben a rendelkezésére állnak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján – az indokolás kiegészítésével – helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségének a megfizetésére, az alperesi jogi képviselő ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján mérlegeléssel, a ténylegesen kifejtett ügyvédi munkára tekintettel határozta meg.

A felpereseknek fellebbezésük eredménytelenségére és illetékeljegyzési jogukra tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kell a jogorvoslati illetéket megfizetniük.

Budapest, 2019. október 29.

. Kurucz Zsuzsánna s. k. a tanács
elnöke, előadó bíró
Levek Istvánné dr. s. k. bíró

dr. Felker László s. k. bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő